

واج نگاری و هجانویسی واژه های دارای همزه آغازین: در کنکور همان تلفظ کتابی و رسمی (بدون حذف همزه) ملاک قرار می گیرد: بهجت انگیز: به / جت / ەن / گیز

هجابندی واژه‌هایی مانند نیاز، بیابان، سیاست، و ... : چنین کلماتی دو نوع هجابندی دارند که به لحاظ تعداد هجا و واج تفاوتی ایجاد نمی کند.

الف: ن + یاز ب: نی + یاز

واج نگاری واو عطفی و ربطی در کنکور به صورت و نه به صورت ـ: خاموش و پرمهتابی = خ / م / او / ش / او / ـ / پ / ـ / ا / ر / ا / م / ـ / ه / ت / ا / ب / ا / ی

البته واو وندی فقط به صورت ـ واج نویسی می شود چون تلفظ آن فقط به همین صورت است: جست و جو

هجابندی واژه های دو تلفظی: در کنکور شکل حرکت دار ملاک است: مهربان نه مهربان = مهـ / ر / بان : سه هجا

در هجابندی صورت ملفوظ ملاک است نه مکتوب: خانه = خا + ن | تو = ت

دو صامت در آغاز هجا کنار هم قرار نمی گیرند: ص + م + ... = چینی موردی نداریم.

تعداد واج های تمام هجاهای زبان فارسی: حداقل دو واج و حداکثر ۴ واج داریم. البته چند کلمه دخیل داریم که هجای پنج واجی هستند: تمبر، لوستر.

ولی با تغییر مختصری به هجاهای فارسی نزدیک شده اند.

واج شماری تنوین: تنوین به صورت ـ ن ـ ن ـ ن واج نویسی می شود.

واج شماری پسوند ـ یت: شکوائیه: ش ـ / اک / او / ا / ی (صامت) (مصوت) / ای / ی (صامت) / ای (صامت) / ـ

بیانیه: ب ـ / ای / ن / ای / ای / ای / ـ

ماهیت: م / ای / ای / ای / ای / ـ / ات

شخصیت: ش ـ / اخ / ص / ای / ای / ای / ـ / ات

کمیت: ک ـ / ام / ام / ای / ای / ای / ـ / ات

واج نگاری ه ملفوظ و ه ناملفوظ:

ه ملفوظ = صامت است = زره - توجه - شبیه - فقیه - نه - خواه: خ / ای / ه

ه ناملفوظ = مصوت است = مدرسه - شنبه - اراده - خانه: خ / ن / ـ / ه

واج شماری مصوت ترکیبی یا مصوت مرکب: ـ و ـ ای / در گذشته مصوت ترکیبی به حساب می آمدند امروزه نشانه دو واج هستند یعنی یک مصوت کوتاه و یک صامت

اوج = ە / او / ج پی = پ / ـ / ی

تعداد صامت ها همیشه بیشتر از تعداد مصوت هاست.

شیوه واج نگاری: هجا به هجاست.

طرز تشخیص صامت و مصوت بودن ه پایانی:

۱. آوردن صفت یا مضاف الیه بعد از کلمه مورد نظر:

گره کور = گرج کور = ه صامت

موزه فرش = موزح فرش (غلط) = ه مصوت (موزه ی فرش)

اگر صدای ح بدهد صامت است

۲. آوردن ی نکره:

گره = گرهی (ه صامت) خانه = خانهی (غلط) (مصوت)

نمونه واج شماری واژه های دشوار:

ایران = ا / ی / ا / ر / ا / ن - این = ا / ی / ن

لآلی = ل / ل / ا / ل / ل / ی

قرآن = ق / ا / ر / ا / ن

ائتلاف = ا / ا / ت / ا / ل / ا / ف

موانست = م / ا / ن / ا / ن / ا / س / ا / ت

متلاکئ: م / ا / ت / ا / ل / ا / ل / ا / ا

واج نگاری ترکیبات عربی ال دار: به صورت ملفوظشان واج شماری می شوند:

بیت المقدس = ب / ا / ی / ا / ت / ا / ل / م / ا / ق / ا / د / ا / د / ا / س

اگر بعد از (ال) مشدد باشد، (ال) در شمارش واج ها به حساب نمی آید: سیدالشهدا - جامع التمثیل

در واج نگاری از گذاشتن کسره فراموش نکنید: ادای دین (منظور از کسره نقش نمای اضافه است).

در واج نگاری ابتدا هجانگاری می کنیم: چون همزه آغازین هجاهایی که در وسط واژه ها به کار می روند از قلم نیفتد:

بهبخت انگیز = ب / ا / ه / ا / ج / ا / ت / ا / ا / ن / ا / گ / ا / ی / از

در واج شناسی ملاک تلفظ رسمی است نه رایج: خاورمیانه - ناصر خسرو

همیشه خواندن نقش نما تلفظ واژه را رسمی تر می کند تا خواندن آن:

آبروی - رئیس جمهور - خاورمیانه

واج نویسی واژه های دارای فرایند واجی: غیر از فرایند افزایش بقیه فرایندها در نظر گرفته نمی شود:

زنبور = ز / ا / ن / ا / ب / ا / و / ا / ر

دست بند = د / ا / س / ا / ت / ا / ب / ا / ن / ا / د

بیابان = ب / ا / ی / ا / ب / ا / ن

تلفظ سه هجایی از دو هجایی واژه های دوگانه صحیح تر است: چون راحت تر تلفظ می شود. جریان بهتر از جریان است.